Lerviks Samfällighetsförening

Markvårdsprogram för Lervik

Antaget av årsstämman 2018

Det övergripande målet för markvårdsprogrammet är att tillvarata den omväxlande natur vi har och ge samtliga medlemmar i Lerviks samfällighetsförening tillgång till mark för rekreation och naturupplevelser. Markvårdsprogrammet ger också riktlinjer och underlag för hur föreningen, medlemmar och styrelse, ska genomföra programmet. Risken för att skadas på eller skador relaterade till föreningens mark ska minimeras.

Markvårdsprogrammet är strukturerat på följande sätt:

- Inventering av marken, enligt uppdelningen: ängsmark och gräsytor, skogsmark, strandmark och vattenområden, stigar och diken. I inventeringen finns beskrivning, mål och medel för varje område. Detta eftersom olika mål finns för de olika områdena.
- Parkeringar.
- Mark gränsande till medlemmarnas fastigheter. Detta är upptaget eftersom det kan finnas olika intressen för den enskilde medlemmen och övriga medlemmar.
- Fornminnen och riksintressen för naturvård och friluftsliv
- Förslag, beslut och genomförande.

Ängsmark och gräsytor

Inom området finns många öppna ytor med ängsmark från den tiden jordbruk bedrevs vid Lerviks gård. Totala arealen ängsmark är ca 7,6 ha.

1. Vallängen. Yta: 5946 kvadratmeter.
2. Norra Hästängen (på västra och östra sidan av Ekhammarsvägen). Yta: 4004 kvadratmeter.
3. Hästängen. Yta: 36869 kvadratmeter.
4. Mossängen. Yta: 7847 kvadratmeter.
5. Sommarhagen. Yta: 5951 kvadratmeter.
6. Södra Ekhammarsängen. Yta: 815 kvadratmeter.
7. Lillängen. Yta: 850 kvadratmeter.
8. Gethagen. Yta: 5003 kvadratmeter.
9. Norrängen. Yta: 7236 kvadratmeter.
10. Norra Ekhammarsängen. Yta: 1519 kvadratmeter.

För aktiviteter finns:

11. Lekplatsen och dansbanan i Sommarhagen .
12. Fotbollsplanen i Sommarhagen.
13. Badplatsen och gräsytan vid Röda berget.
14. Badplatsen vid Plasket.

Mål:

Alla ängar skall vara öppna och fria från igenväxning. Närmast diket som mynnar ut vid Röda berget och runt Elgöparkeringen (Hästängen) kan vass, enstaka träd och mindre buskage få finnas. Även på Vallängen och i Gethagen kan enstaka träd och dungar finnas.
Gräset vid lekplatsen och dansbanan, fotbollsplanen och intill badstranden vid Röda Berget ska hållas kort så länge tillväxt sker.

Medel:

Ängarna ska årligen slås med slaghack. Slagningen ska anpassas så att påverkan på djurlivet och ängsblommor blir så litet som möjligt. Slyrensning etc vid vår-höstdagsverken. Gräsytorna ska klippas.

Skogsmark
Föreningens mark är till största delen bevuxen med tät, gammal blandskog. Närmast sjön är skogen glesare. Inom ett par områden finns gravkullar från yngre järnåldern, dvs. tiden 550-1050 e.Kr, i flera fall med stensättningar. Totala arealen skogsmark är ca 40 ha.

1. Mastberget. Yta: 41945 kvadratmeter.Gles barrskog delvis med tätare underväxt, samt ett stort bergsparti i mitten.
2. Ekhammarskärret. Yta: 12776 kvadratmeter.Område med glest utställda gamla tallar och granar, och kommande yngre skog, samt ett mindre alkärr.
3. Gårdslötsskogen. Yta: xx kvadratmeter.Gammal fin skog av tall och gran, delvis bergbundet
4. Bråtenskogen. Yta: 21131kvadratmeter.Mycket gles skog, delvis med underväxt av tall och löv.
5. Timmerskogen. Yta: 76190 kvadratmeter.Äldre barrskogsområde , delvis ganska bra skog.
6. Bråtenträsket. Yta: 20975 kvadratmeter.Ganska gles och ojämn barrskog, delvis med kommande plantskog.
7. Solhagaskogen. Yta: 19333 kvadratmeter.Smalt område mellan tomtmark och berg, mest ungskog med enstaka gamla fröträd.
8. Kärleksberget. Yta: 26281 kvadratmeter.Bergområde med tallskog, svåråtkomligt för avverkning,
9. Lövskogen. Yta: 8819 kvadratmeter.Lövskog på gammal åkermark.
10. Mosskogen. Yta: 36771 kvadratmeter. Ojämn och olikåldrig skog. Delvis med tätare partier,
11. Branta skogen. Yta: 45517 kvadratmeter. Gles skog, främst gamla granar, med delvis tät underväxt av barr och lövskog.
12. Sommarhagskullen. Yta: 11423 kvadratmeter.Bergbunden backe med gammal barrskog, samt ett bryn av lövskog runt omkring.
13. Skogsremsan. Yta: 9342 kvadratmeter.Smalt område mellan tomtmark, i södra delen alkärr, i norra delen gles barrskog,
14. Fornskogen. Yta: 12586kvadratmeter.Skogsbacke med ojämn och olikåldrig skog, samt gammalt gravfält.
15. Fäskogen. Yta: 19150 kvadratmeter
16. Södra Mosskogen. Yta: 6635 kvadratmeter
17. Gethagsdungen. Yta: 2218 kvadratmeter
18. Lilla Ekhammarsskogen. Yta: 9656 kvadratmeter

Mål:
Områdenas olika karaktär ska bevaras och om behövligt förstärkas. Ett variationsrikt djurliv ska eftersträvas, t ex genom att behålla snår, döda träd och buskar.

Medel:
Generellt ska naturen få sköta sig själv. I vissa områden som har karaktär av ”fastighetsnära” eller kulturskog, t ex gravkullar, tallhedar () och vissa ekpartier () kan röjning/gallring tillåtas.

Stränder och vattenområden
Totala arealen strandområden är ca 6,1 ha.

1. Lerviks udde. Yta: 1431 kvadratmeter.
2. Fårhagsudden . Yta: 9048 kvadratmeter.
3. Gruvstranden (strandplatser) . Yta: 3660 kvadratmeter.

4. Fyrudden (strandplatser) . Yta: 11726 kvadratmeter.
5. Traststranden. Yta: 2224 kvadratmeter.
6. Plasket (bad) . Yta: 10749 kvadratmeter.
7. Badberget (bad). Yta: 10226 kvadratmeter.
8. Röda berget (bad) . Yta: 3660 kvadratmeter.
9. Dahlska tomten. Yta: 8613 kvadratmeter.

Mål:
Stränderna ska vara tillgängliga och ”öppna”. Sly, vass och buskage ska hållas efter. Trädbeståndet kan vara glest, på vissa platser t o m av ”parkkaraktär” (delar av 8). På Dalska tomten (11) gäller dock inte detta.

Båtsektionen får disponera följande:

- Gruvstranden, Fårhagsudden (vid Nothuset), Fyrudden (längst in i Djupviken), Plasket (utom badområdet) , Sydbryggan (vid Dalska tomten) och Traststranden för bryggor.
- Vattenområdena utanför Fårhagsudden (utanför Notbryggan), Traststranden, Röda berget och Plasket för svajplatser.
- Gruvstranden, Fårhagsudden (vid Nothuset) och Fyrudden (i Hummelviken) för strandplatser. I vassen mot Solhaga vid Röda berget. Vid Segelbåtsbryggan.

Hur Båtsektionen disponerar ovanstående ska vara överenskommet med Tomtsektionen.

Comment [WU1]: SVAJPLATSER UTANFÖR RÖDA BERGET/Lerviken? Årsmötesfråga!

Medel:
Skötseln av stränder som disponeras av Båtsektionen och bryggor ska skötas av Båtsektionen. För övriga platser är det en uppgift vid vår- och höstdagsverken.

Stigar

1. Från norra delen av Gethagsvägen förbi Ekhammarskärret och Gårdslötsskogen till stigen mot Ekhammar/Flaxenvik.
2. Från stigen från Gethagsvägen (avstickaren) mot Ekhammar/Flaxenvik.
3. Från Timmervägen (korsningen med Fästigen) genom Timmerskogen till stigen från Vallvägen
4. Från Gethagsvägen, avstickaren mot Bråtenskogen till stigen från Vallvägen.
5. Från norra ändan av Fästigen ner till Lerviksvägen.
6. Från Vallvägen genom Bråtenträsket och Timmerskogen/Fäskogen till stigen mellan Fästigen och Lerviksvägen.
7. Från Timmervägen (ovanför Vallvägen) genom södra delen av Timmerskogen till stigen från Vallvägen.
8. Från Lerviksvägen (avstickaren mot gamla Lerviks gård) genom Mosskogen till Sommarhagen.
9. Från Ekhammarsvägen över Sommarhagen till norra änden av Mossvägen.
10. Över Dahlska tomten. Längd: xx meter.
11. Från Uddvägen till bryggan söder om Badberget.
12. Från omklädningshytten vid Röda berget över Badberget.
13. Från södra änden av Hamnvägen förbi Röda berget till Uddvägen.
14. Från Fårhagsvägen till Lerviks udde.
15. Från Fårhagsvägen till Fårhagsudden.
16. Från Lerviksvägen till Nothuset..
17. Från norra grenen av Fårhagsvägen till södra grenen.
18. Från Lerviksvägen ovanför Hummelviken förbi Lerviks fyr till avstickaren från Lerviksvägen till Djupviken.
19. Från södra änden av Mossvägen genom södra Mosskogen till Lerviksvägen.
20. Från stigen Lerviksvägen-Sommarhagen genom Mosskogen.
21. Från Lerviksvägen ner till Trastbryggan.
22. Från Långgärdesvägen till Sommarhagen.

23. Från avstickaren från Lerviksvägen, vid Trastbryggan, till stigen från Gethagsvägen (mellan Långgärdesvägen och Lerviksvägen). Längd: xx meter.
24. Från Ekhammarsvägen (vid pumphuset) över Kärleksberget till stigen från Vallvägen.
25. Från Gethagsvägen, mellan Långgärdesvägen och Lerviksvägen, till stigen från Långgärdesvägen till Sommarhagen. Längd: xx meter.
26. Från nordligaste änden av Lerviksvägen till stigen ner mot Ekhammarsbadet
27. Från Ekhammarsvägen utmed gränsen till Ekhammar till stigen ner mot Ekhammarsbadet.
28. Från stigen Lerviksvägen till Sommarhagen genom Mosskogen till "privata" vägen från Lerviksvägen
29. Från södra änden Långgärdesvägen till Lerviksvägen (Denna stig har funnits men nuvarande status måste kollas upp!)

Stigen mellan norra änden av Lerviksvägen över fastigheten 1:104 ingår inte i Lerviks stigar. Fastigheten 1:104 tillför Ekhammars samfällighetsförening.

De stigar som är grusade är: stig 9, stig 22 och (delar av) stigarna 10 och 13.

Mål:
Träd som hotar att falla och skada person ska tas bort vid mer använda stigar (). Stigarna ska vara framkomliga, dock inte vara så väl underhållna att skadeståndsanspråk kan riktas mot föreningen. T ex ska de ej vara plogade, då det i så fall kan hävdas att de även ska vara halkbekämpade.

Medel:
Vår- och höstdagsverken för att rensa. Rotvältor och nedtagning av träd av behöriga personer.

Diken och kulvertar

Diken utmed vägar och i kulvertar under vägar är inte medtagna eftersom de ska underhållas av Brevik-Lerviks vägförening. Kulvertar under tomtuppfarter är heller inte medtagna eftersom de ska underhållas av fastighetsägarna.

1. Avrinning från äng i Brevik, genom Fäskogen. Längd: xx meter.
2. Brunn som tar hand om avrinning från Bråtenträsket.
3. Över Hästängen nord-sydlig riktning med utrinning vid Röda berget.Längd: xx meter.
4. Hästängens östra del, med början vid Lerviksvägens avstickare mot gamla Lerviks gård.
5. Över Hästängen från öster och väster mot dike 3, stora diket över Hästängen.
6. Hästängen norr om Elgöparkeringen..
7. Utrinning i Notviken.
8. Över Sommarhagen och Mossängen i nord-sydlig riktning.
9. Över Sommarhagen i öst-västlig riktning..
10. Från södra änden av Långgärdesvägen till dike 8 (Sommarhagen).
11. Gammalt ej funktionellt dike i skog 14, Skogsremsan.

Mål:
Dike 3 ska inte vara igensatt. För övriga diken ska ett minimum av underhåll eftersträvas, i huvudsak endast se till att de inte växer igen, eftersom dikena och de våtmarker de avvattnar är värdefulla biotoper.

Medel:
Vår- och höstdagsverken för att rensa. Vid behov kan rensning med grävare behövas.

Parkeringar

Parkeringar finns på vår ängsmark och strandområden.

1. Elgöparkeringen. Hyrs ut i sin helhet. På Hästängen.
2. Lerviks brygga. Hyrs ut i sin helhet. På Gruvstranden längst i söder.
3. Gruvan, hyrs ut per plats och olika perioder. På norra delen av Gruvstranden.

Underhåll av Elgöparkeringen och Kommunala parkeringen sköts av hyresgästen.
Underhåll av Gruvan sköts av Lerviks samfällighetsförening.

Mark gränsande till medlemmarnas fastigheter

4. Mark mellan tomtgräns och där Brevik-Lerviks vägförening har ansvar
5. ”Allmänning” ca 20 meter mot tomtgräns, ”närmast tomtgräns”
6. ”Allmänning” bortom ca 20 meter mot tomtgräns

Mål:
För föreningens mark närmast medlemmarnas fastigheter ska enskild medlem ha både inflytande och ansvar. Ansvar för att att, t ex, meddela föreningen att det finns träd som riskerar att falla eller skymma sikt vid väg och därigenom åsamka skada. På allmänning närmast tomtgräns ska medlems och kringboende medlemmars önskemål om trädbeståndet väga tungt, både avseende fällning och, särskilt, bevarande. På längre avstånd ska inflytandet begränsas till bevarande.

Vid alla fastigheter bör ”särskilt störande” skuggande träd och träd som begränsar sikten mot fri himmel kunna tas bort.

Medel:
Att rensa bort sly mellan tomtgräns och väg åligger i första hand fastighetsinnehavaren. För åtgärder på allmänning kan enskild medlem efter godkännande från föreningen, under eget ansvar, få utföra dessa.
Träd som riskerar att falla ska meddelas till föreningens styrelse, t ex markansvarig.

Fornminnen och riksintressen för naturvård och friluftsliv

På Lerviksamfällighets mark finns fyra gravfält, gravhögar och stensättningar, daterade till järnåldern 550-1050 vt, som finns beskrivna på hemsidan under Dokument under rubriken Lerviks Forngravar (www.lerviks.se.). I dokumentet citeras Historiska museets protokoll från den besiktning av gravfälten som gjorde 1978 samt vidare kontakter och utredning som gjordes av ägaren till Lervik 1: 256 i samband fynd på egna tomten. Till dokumentet bifogats en områdeskarta med forngravarna utmärkta (bör förnyas så att det nordligaste gravfältet synliggörs/Inger).

För hela Lervik gäller förbud mot markavvattning enligt miljöbalken (11 kap. 14 § första stycket) och förordning (1998:1388) om vattenverksamhet m.m. Markavvattning är de åtgärder som utförs för att avlägsna oönskat vatten (dränera mark) eller skydda mot vatten. För att en åtgärd ska vara markavvattning i miljöbalkens mening krävs att syftet med åtgärden är att varaktigt öka markens lämplighet för ett visst ändamål. Markavvattning är en juridisk definition som inte ska blandas ihop med den hydrologiska definitionen av markvatten.

Som riksintresse för de samlade natur- och kulturvärdena i kustområdet och skärgården enligt 4 kap 1,2,4 §§ MB anges i Österåker kommuns översiktsplan (2014) kuststräckan från gränsen mot Brevik (Dahlska tomten) upp till Humleviken som ”Ekologiskt särskilt känsliga områden (ESKO)”. Påverkan på ESKO-områdena som förstör deras funktion kan bestå i föroreningar som förorsakar försurning, övergödning eller förgiftning, hydrologisk påverkan genom dikning, uppdämning eller muddring, mekanisk påverkan genom maskiner, biologisk påverkan som monokulturer i skogs-

och jordbruk, introduktion av främmande arter eller annan påverkan exempelvis till följd av exploatering eller slitage och störningar från friluftsliv.

Mål (för fornminnena):
Skötsel. Skötsel handlar om att hålla landskapet öppet och stensättningar och gravhögar bör hållas fria från sly och träd som växer direkt på gravarna. Med jämna mellanrum bör träd och sly gallras från marken, ta bort döda träd som kan falla ner och skada fornlämningen. Sörjas för återväxten av träd genom att behålla träd som etableras på bra platser. Låta platsens karaktär avgöra vilka träd och buskar som ska sparas. Ju mindre lämningarna är desto mer möda bör läggas på markstädning för att synliggöra anläggningarna. Löv och skräp lägger sig gärna i svackor och med tiden suddas gravhögens avgränsning ut varför dessa områden bör städas fria. (ref Handbok i fornminnesvård, Skötsel och underhåll DANIELSSON Robert , 2006 Riksantikvarieämbetet).

Förslag, beslut och genomförande

Alla medlemmar kan när som helst lämna förslag till styrelsen om avverkningar inom ett begränsat område eller av enstaka träd.

Styrelsen ska till årsstämman i verksamhetsplanen och i budgetförslaget redovisa de åtgärder som är mest angelägna. Åtgärderna bör beskrivas så att det tydligt framgår inom vilka områden och i vilken omfattning åtgärderna är tänkta att genomföras. Åtgärder som gynnar flera medlemmar ska prioriteras.

Under löpande verksamhetsår kan styrelsen fatta beslut i uppkommande frågor om avverkning av enstaka träd. Därvid skall riktlinjerna i detta program följas. De närmast boende ska höras i förväg.

Kostnaderna för avverkning av enstaka träd, som skymmer utsikt ska bekostas av den som önskar avverkningen.

Virke, grenar och ris ska generellt tas bort.